

Sygn. akt III KK 34/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Dariusz Świecki (sprawozdawca)

SSN Andrzej Ryński

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie R. J. Z.

skazanego za przestępstwo z art. 244 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 26 lutego 2014 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 3 lipca 2013 r.,

utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w W.

z dnia 18 kwietnia 2013 r.

1. uchyla zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W. co do orzeczenia o karze łącznej grzywny oraz uchyla wyrok Sądu Rejonowego w W. w punkcie 2;

2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w sprawie sygn. akt II K 338/13, ustalił, że R. J. Z. został prawomocnie skazany następującymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego z dnia 30 września 2008 r., w sprawie IX K 881/08, skazującego:

- na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, a w jej ramach zobowiązanie do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym za przestępstwo z art. 270 § 1 k.k., popełnione w dniu 5 stycznia 2008 r.;

- na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 244 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione w miesiącu styczniu 2008 r.

Kara łączna została wymierzona w wysokości 9 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania okres 4 lat oraz orzeczono grzywnę w wysokości 20 stawek dziennych przyjmując wartość jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 10 zł.

Postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 8 lipca 2010 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary łącznej pozbawienia wolności;

2. Sądu Rejonowego z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie IX K 1139/08, skazującego na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby wynoszący 4 lata, grzywnę w wysokości 20 stawek dziennych, przyjmując wartość jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 20 zł, za przestępstwo z art. 244 k.k. popełnione 12 lipca 2008 r.

Postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 8 lipca 2010 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności;

3. Sądu Rejonowego z dnia 29 kwietnia 2009 roku w sprawie IX K 289/09, skazującego na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, grzywnę w wysokości 20 stawek dziennych, przyjmując wartość jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 20 zł, za przestępstwo z art. 244 k.k. popełnione 11 lutego 2009 r.

Postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 8 listopada 2011 roku zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności;

4. Sądu Rejonowego z dnia 2 września 2009 r. w sprawie IX K 832/09, skazującego na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, dozór kuratora sądowego, grzywnę w wysokości 50 stawek dziennych, przyjmując wartość jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 15 zł, za przestępstwo z art. 244 k.k. popełnione 8 czerwca 2009 r.

Postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 17 sierpnia 2012 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności;

5. Sądu Rejonowego z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie II K 266/10, skazującego - na karę roku pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., popełnione 9 października 2009 r.;

- na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, popełnione 9 października 2009 r.

Kara łączna została wymierzona w wysokości roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, orzeczono też dozór kuratora sądowego, środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 4 lat, świadczenie pieniężne w kwocie 200,00 zł oraz przepadek dowodu rzeczowego;

6. Sądu Rejonowego z dnia 17 czerwca 2011 r. w sprawie II K 820/11, skazującego na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 244 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., popełnione 21 stycznia 2011 r., 23 marca 2011 r. oraz 20 kwietnia 2011 r.

Sąd Rejonowy wyrokiem łącznym z dnia 18 kwietnia 2013 r. orzekł:

1. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 k.k., połączył kary pozbawienia wolności oraz karę ograniczenia wolności orzeczone wyrokami: Sądu Rejonowego w sprawie IX K 881/08 oraz Sądu Rejonowego w sprawie IX K 1139/08 i wymierzył skazanemu karę łączną roku pozbawienia wolności,

2. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k., połączył grzywny orzeczone wyrokami: Sądu Rejonowego w sprawie IX K 881/08 oraz Sądu Rejonowego w sprawie IX K 1139/08 i wymierzył skazanemu karę łączną grzywny w wymiarze 30 stawek dziennych, przyjmując wartość jednej stawki dziennej za równoważną

kwocie 20 zł,

3. na podstawie art. 572 k.p.k. postępowanie w pozostałym zakresie umorzył,
4. ustalił, że w pozostałym zakresie wyżej opisane wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu,
5. kosztami w sprawie wydania wyroku łącznego obciążył Skarb Państwa.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez obrońcę skazanego w części dotyczącej orzeczenia o karze. Skarżący postawił zarzut rażącej niewspółmierności kary łącznej pozbawienia wolności i wniósł o zmianę wyroku przez wymierzenie kary łącznej 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat.

Sąd Okręgowy, po rozpoznaniu apelacji, wyrokiem z dnia 3 lipca 2013 r., sygn. akt II Ka 231/13, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Od wyroku Sądu Okręgowego kasację na korzyść skazanego wniósł Prokurator Generalny zaskarżając go w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej grzywny i zarzucił rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 433 § 1 k.p.k. polegające na dokonaniu nienależytej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy wyroku sądu pierwszej instancji w zakresie połączenia kar grzywnien, wydanego z naruszeniem przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 85 k.k. oraz art. 71 § 2 k.k., polegające na połączeniu grzywnien orzeczonych wobec R. J. Z. wyrokami Sądu Rejonowego o sygn. akt IX K 881/08 i IX K 1139/08, pomimo braku ku temu przesłanek, gdyż wymierzone kary grzywny nie podlegały wykonaniu ze względów przewidzianych w art. 71 § 2 k.k., wobec prawomocnego zarządzenia wykonania warunkowo zawieszonych kar pozbawienia wolności. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w części dotyczącej utrzymania w mocy wyroku łącznego Sądu Rejonowego w zakresie zawartego w punkcie 2 orzeczenia kary łącznej grzywny oraz uchylenia rozstrzygnięcia o połączeniu w punkcie 2 kar grzywny zawartego w wyroku Sądu Rejonowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co pozwala na jej uwzględnienie w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Zaskarżony wyrok Sądu odwoławczego wydany został z

rażącym naruszeniem przepisów prawa karnego procesowego i materialnego, wskazanych w zarzucie kasacji, co miało istotny wpływ na jego treść. Doszło bowiem do połączenia w wyroku łącznym Sądu Rejonowego grzywien orzeczonych w sprawach sygn. akt IX K 881/08 oraz IX K 1139/08, choć z uwagi na podstawę ich wymierzenia, tj. art. 71 § 1 k.k. z momentem zarządzenia orzeczonych w tych sprawach kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania, grzywny orzeczone obok kar pozbawienia wolności nie podlegają wykonaniu (art. 71 § 2 k.k.). To uchybienie Sądu Rejonowego, pomimo wniesienia apelacji przez obrońcę, nie było przedmiotem zarzutu apelacyjnego. Choć obrońca zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze, to jednak zarzut odwoławczy dotyczył tylko kary łącznej pozbawienia wolności. Pomimo tego, zgodnie z art. 447 § 2 k.p.k., zakresem zaskarżenia objęte zostało „całe” orzeczenie o karze łącznej, a więc także co do kary łącznej grzywny. Dlatego też Sąd odwoławczy zobowiązany był skontrolować wyrok w granicach zaskarżenia, przy czym należy podzielić pogląd wypowiedziany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że z uwagi na kierunek zaskarżenia, tj. na korzyść skazanego, Sąd odwoławczy powinien skontrolować wyrok w graniach zaskarżenia pod kątem wszystkich przyczyn odwoławczych wymienionych w art. 438 k.p.k., nawet gdy apelacja pochodzi od obrońcy (por. m.in. postanowienie SN z 16 listopada 2009 r., IV KK 101/09, OSNKW 2010, z. 1, poz. 8). Wówczas też Sąd Okręgowy powinien stwierdzić obrazę przepisów prawa materialnego w zakresie dotyczącym orzeczenia o karze łącznej grzywny. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że w sytuacji, gdy sąd zarządził wykonanie kary pozbawienia wolności, orzeczona przy jej zawieszeniu na podstawie art. 71 § 1 k.k. grzywna nie podlega już wykonaniu (art. 71 § 2 k.k.). Tym samym brak jest podstaw prawnych wymaganych w art. 85 i 86 k.k. do połączenia jej w wyroku łącznym z inną karą grzywny (por. wyrok SN z 9 listopada 2005 r., V KK 346/2005, Lex nr 200553). W konsekwencji grzywny, orzeczone w sprawach Sądu Rejonowego sygn. akt IX K 881/08 i IX K 1139/08, nie podlegały wykonaniu i z tego powodu brak było podstaw do orzeczenia kary łącznej grzywny. To uchybienie Sądu Rejonowego zawarte w wydanym wyroku łącznym przeniknęło do wyroku Sądu Okręgowego w związku z utrzymaniem w mocy tego wyroku. Jak wynika z treści

zaskarżonego wyroku, Sąd odwoławczy nie dokonał pełnej kontroli odwoławczej w granicach zaskarżenia, co stanowi rażące naruszenie art. 433 § 1 w zw. z art. 447 § 2 k.p.k. Miało to oczywisty wpływ na treść tego wyroku. Dlatego też należało wyeliminować w tej części rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego przez uchylenie zaskarżonego wyroku z części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Rejonowego co do kary łącznej grzywny, a następnie uchylenie wyroku tego Sądu w zakresie dotyczącym orzeczenia o karze łącznej grzywny (pkt 2).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.